

Berlingskes praktikanter i Kiev i november 2019

Hele gruppen sammen med dokumentaristen Elena Loginova (i front i midten, med de hvide bukser)

Der er ikke meget, der sådan rigtigt fungerer i Ukraine. Det behøver man ikke bruge mange dage i landet for at lære, og det kom til at stå klart for os, allerede dagen efter at vi var landet i den ukrainske hovedstad Kiev. Vi besøgte den danske ambassade, hvor vi blev klogere på, hvor vidtrækkende et fænomen bestikkelse er i landet. Desuden var det nærmest en naturlov, at der med til et præsidentvalg fulgte en masse usikkerheder omkring, præcist hvor legitimt og demokratisk det aktuelle valg nu egentligt havde været.

Til overflod gik vi fra den danske ambassade videre over for at besøge antikorrupsionsorganisationen Transparency International. Der var ikke længere derover, end at turen kunne klares til fods gennem den by, som bar så meget præg af de uroligheder, der havde plaget byen i hele dens over tusind år lange historie. Hærget af vikinger, af steppekrigere fra øst, af nazister fra vest, af en Sovjetunion som opslugte hele landet fra nord.

Og nu hærget af den verserende krig i Østukraine og den fattigdom og korrupsion, som gør det svært for både virksomheder og organisationer at arbejde i landet. Repræsentanten for Transparency International fortalte, at selv Røde Kors havde måttet opgive visse af deres aktiviteter i landet, fordi det havde vist sig for svært at arbejde i. For eksempel havde Røde Kors villet uddele tandpasta til befolkningen, som antageligt (vi gjorde os ikke egne

observationer herom) har en generelt dårlig tandhygiejne. Men i stedet for at dele tandpastaen ud fik nogle af de mennesker, der havde fået til opgave at gøre dele den ud, den idé at sælge tandpastaen ved en slags gadebod for selv at tjene et par grynia (den lokale valuta). Så fik Røde Kors altså nok.

Hen på aftenen gik vi en tur omkring den centrale plads i Kiev med Kateryna Maksym, som var aktivist under de demonstrationer mod regeringen, som i 2014 udløste voldsomme kampe mellem myndigheder og befolkning. Der var en god påmindelse om, at mens ungdommen i Danmark har travlt med deres (fuldt berettigede) mærkesager, så er det ikke mange år siden, at ungdommen i Ukraine med livet som indsats kæmpede for at få lov til at leve i et frit og bare nogenlunde demokratisk land. Inden man tager til Ukraine, kan det også stærkt anbefales, at man ser den enestående Netflix-dokumentar om den ukrainske revolution i 2014, *Winter On Fire*.

Aftenen blev tilbragt på diverse barer rundt i byen. Med til beretningen om en studietur til Kiev hører det nemlig også, at øl (og for den sags skyld alle andre alkoholiske drikke) ikke koster ret meget. Det samme gør sig gældende for mad på restauranter og for taxature. Dog kan det oplyses, at mange små beløb lagt sammen alligevel ender med at blive et højt beløb. Det burde være elementær matematik, men alligevel blev op til flere personer i gruppen overrasket over dette ubekvemme faktum.

Næste morgen blev vi alle hentet i en slags minivan foran vores hostel, hvorefter vi blev kørt langt pokker i vold ud mod den grå intethed, som det Ukrainske landskab bedst kan beskrives som. Der var dog mening med den ubehagelighed, som det var at køre ud ad fortsat mindre og mere hullede ukrainske veje.

Den nu forladte by Pripjat tæt på Tjernobyl.

Vi skulle nemlig på tur til det gamle atomkraftværk Tjernobyl, hvis reaktor nummer fire i april 1986 smeltede ned, hvilket satte store dele af Europa på den anden ende grundet alskens giftigt og radioaktivt stads, som pludseligt blæste ind over kontinentet. Udover at det i sig selv var fascinerende at se selve kraftværket, og den tilhørende by forladte by Pripjat, som op til ulykken var hjem for omtrent 50.000 mennesker, er Tjernobyl også en vigtig brik i fortællingen om Sovjetunionen, som ligeledes var ved at smelte ned i slutningen af 80'erne, om end det gik langsommere end på kraftværket.

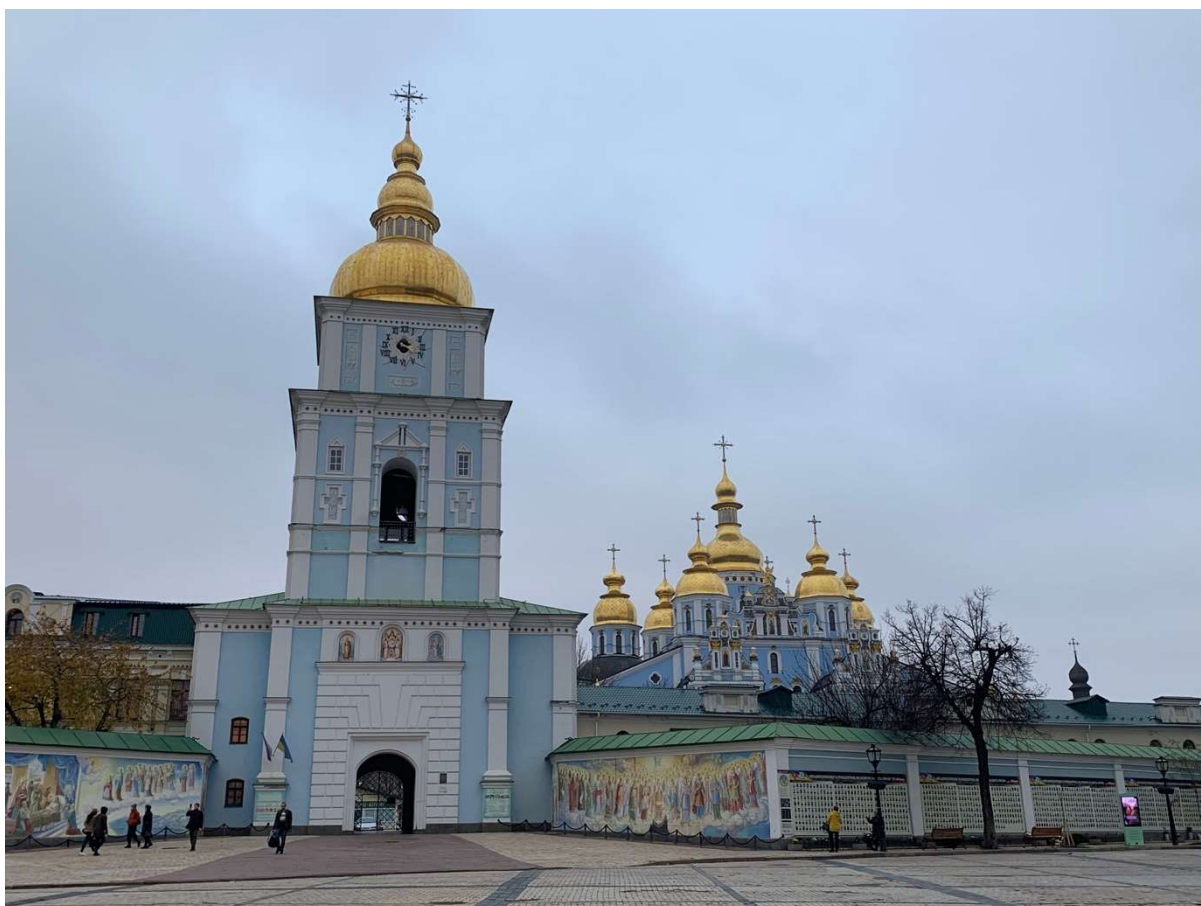
Da reaktoren smeltede ned, nedtonede det sovjetiske statsapparat katastrofen til en sådan grad, at ganske få borgere opdagede, at den var gal. Under en uge efter at kraftværket smeltede ned den 26. april sendte politikerne lykkeligt hundredtusindvis af borgere på gaden for at fejre 1. maj i både Kiev og den hviderussiske hovedstad Minsk, som ligger ca. 500 kilometer væk. Faktisk slap det først ud, at noget var helt galt, da et atomkraftværk i Sverige målte alt for høje strålingsniveauer, som de efter noget rygsved måtte konkludere ikke kom fra deres eget kraftværk. I dele af Vesteuropa skulle folk blive indendørs på grund af radioaktivt nedfald – det skulle de også have gjort i Sovjetunionen.

Dernæst er det også interessant, at Sovjetunionen valgte at holde de tre andre reaktorer i kraftværket gående indtil år 2000, hvor de så blev lukket ned. Kraftværket producerede ganske enkelt så meget strøm, at store dele af Ukraine ville stå uden elektricitet, hvis man lukkede kraftværket. Så kan man tale om at lægge alle æg i en kurv, men det syntes at være en spidskompetence i det sovjetiske styre.

Næste dag mødtes vi med fotojournalisten, Christopher Occhione, som blandt andet har solgt billedfortællinger til Washington Post og andre internationale medier. Manden led helt åbenlyst af nogle psykiske skavanker, men hans billeder og fortællinger fra centrum af den voldelige konflikt i det østlige Ukraine viste os også, hvorfor det næsten ikke kunne være anderledes. Krigen foregik i et gråt og øde landskab, og der var sjældent kvalificeret lægehjælp at få, hvis man blev såret. Han sad ved siden af mennesker på det ene billede, som var døde, da det næste blev taget. Krigen er for længst glemt af den brede vestlige offentlighed, men de mennesker, der kæmpede i den, havde intet andet valg. Alternativet var at opgive deres hjemstavn.

Vi snakkede også med en professor i Ukrainsk politik, en dokumentarist og med et undersøgende medie i landet, som ikke sætter stor pris på undersøgende journalistik. De kunne ligeledes fortælle om et land, der helt grundlæggende ikke fungerer.

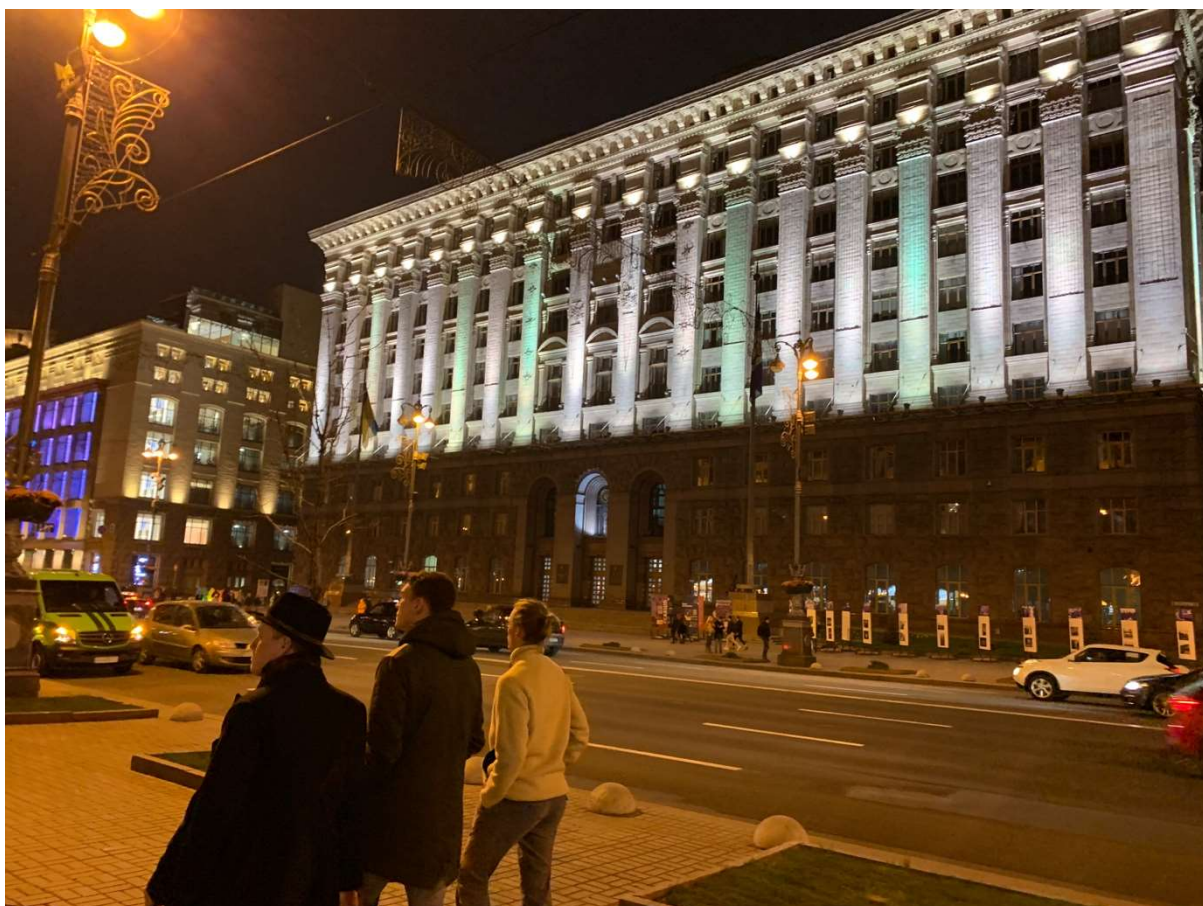

Skt. Michaels Kloster

Men midt i alle de dystre historier, som har været omdrejningspunkt for denne tekst, ligger der også mindst ligeså mange historier om folk, der kæmper for at skabe en bedre fremtid. Og det ser faktisk ud til at gå den rigtige vej. Flere virksomheder begynder at investere i Ukraine, og velstanden stiger. Det ser man også, når man går rundt i Kiev, som ganske vist er hærget, men som også er proppet med smuk arkitektur, og et utal af kæmpestore guldkupler på både Skt. Mikael's Katedral og Skt. Sophias Katedral. Begge dele er et besøg værd, ligesom man tager sig tid til at slentre rundt i centrum af byen uden noget særligt mål. Så ser man boulevarderne, som er så brede, at man er blevet nødt til at bygge tunneller under, fordi det ville tage for lang tid at gå over dem, og man ser de ærefrygtindgydende bygninger, som står på siderne af de enorme veje.

Kiev kan ekstremt varmt anbefales. Det er en enorm øjenåbner, som viser, at basale frihedsrettigheder ikke er nogen selvgivet ting, men at de tværtimod kun eksisterer, fordi folk kæmper for dem. Og det er helt umådeligt fascinerende at se den kamp tæt på, i et land der ikke ligger så forfærdeligt langt væk, som man kunne tro.

På sin lidt egen måde er den sovjetiske arkitektur alligevel ikke at kimse ad.